

Hvorfor akkurat Jesus?

En rapport fra et trosopplæringsprosjekt

Stefan Fisher-Høyrem

Førsteamanuensis, NLA Mediehøgskolen Gimlekollen

stefan.hoyem@nla.no

Introduksjon

Denne rapporten inngår i første del av det todelte trosopplæringsprosjektet "Hvorfor akkurat Jesus?" ved NLA Mediehøgskolen Gimlekollen.¹ Undersøkelsen som ligger til grunn for rapporten er en direkte videreføring av "10-25"-prosjektet, som ble gjennomført av Mediehøgskolen Gimlekollen i 2011-2012 på oppdrag fra NLMs ungdomsorganisasjon (NLM Ung). Funnene fra dette prosjektet ble publisert i tidsskriftet *Theofilos*, og fremhevet behovet for en sterkere og klarere apologetisk dimensjon i trosopplæringen.²

Mer generelt kan bakgrunnen for prosjektet "Hvorfor akkurat Jesus" skisseres ved å henvise til to publikasjoner: For det første, Den norske kirkes (Dnk) *Plan for trosopplæring GUD GIR – VI DELER* (PT), i kjølvannet av Stortingets vedtak fra 2003 om at alle dømte barn og unge fra 0-18 år skal få tilbud om trosopplæring; for det andre, Ståsettutvalgets rapport *Det livssynsåpne samfunn* (DLS) fra 2013, som har blitt et referansepunkt for debatten om det økende verdi-, tros-, og livssynsmangfoldet i det norske samfunnet.

Selv om disse to dokumentene ble publisert med ti års mellomrom, reiser de sammen et bestemt sett med problemstillinger for Dnk: Hvordan forholder kirken trosopplærere (og andre som arbeider primært med ungdommer) seg til spenningen mellom kristendommens sann-

hetspåstander og det livssynsmangfoldet som preger barn og unges livsverden? Sagt på en annen måte, hvordan forholder trosopplærere seg til spenningen mellom kirken som *både* en samlende folkekirke for alle, og representant for ett blant mange livssyns- og tilhørighetsalternativer som konkurrerer om aktive tilhengere?

PT oppsummerer trosopplæringen under tre stikkord: kunnskap, opplevelse, tilhørighet. "Det er et viktig anliggende i trosopplæringen å legge til rette for at barn og unge kan prøve ut sine tanker og spørsmål, og få hjelp til å tolke livet i lys av den kristne tro. Mange tanker og livserfaringer reiser spørsmål som det er vanskelig å finne gode svar på. Trosopplæringen må preges både av at troen har et innhold som vi kan bli kjent med, men også av at ingen fullt ut kan forstå Gud" (8).

Kun én gang nevner PT at ungdommer – og da bare ungdommer fra 13-18 år – lever i et tros- og livssynsmangfold der "religiøs tilhørighet oppleves som noe som kan velges" (19), og der kirken konkurrerer med andre tros- og livssynstradisjoner om deres bevisste oppmerksomhet og tilslag. Mer sies det om behovet for kunnskap om innholdet i kristen tro, blant annet som ressurs for livstolkning og livsmestring (12). Her heter det at "[t]rosopplæringen skal knytte an til barn og unge sin livssituasjon og formidle troen slik at den dømte kan forstå sitt liv

og sin virkelighet i lys av troen på den treenige Gud” (13). Norske ungdommers ”livssituasjon” og livsverden er i stor grad preget av medier og skolehverdag – begge arenaer sterkt preget av livssynsmangfold. Hvordan forholder kirkens trosopplærere seg til det å skulle presentere kirkens lære og praksis som noe ”mer” enn et alternativ på dette livssynstorget?

I det følgende presenterer denne rapporten resultatene – og noen refleksjoner omkring disse – av en serie intervjuer med trosopplærere, kateketer og ungdomsarbeidere i lutherske menigheter og organisasjoner i Agder og Telemark bispedømme. Undersøkelsens mandat har vært å kartlegge hvordan disse forholder seg til den nevnte spenningen mellom kristne sannhetspåstander og livssynsmangfoldet i ungdoms livsverden i sin daglige og ukentlige tjeneste.³ Et viktig utgangspunkt for prosjektet har vært at barn og unges livsverden – både i skole og medier – er preget av et mangfold av konkurrerende livssynsperspektiver, som kan utgjøre apologetiske utfordringer for trosopplæringen: spesifikke innvendinger mot kristen tro; generelle myter om kristen tro; aktuelle spørsmål om kristen tro; og ”konkurrerende” religiøse eller ikke-religiøse livssynsalternativer.

Intervjuer

I Agder og Telemark bispedømme er (som flere av informantene påpeker) antallet ungdommer som blir konfirmert relativt høyt, og befolkningens aktive deltakelse i menighetsliv ligger noe over landsgjennomsnittet. Men selv om undersøkelsens resultater naturligvis ikke ganske enkelt kan overføres til andre bispedømmer, bør tematikken være relevant. I prinsippet unngår ingen menighet i Dnk spenningen mellom å være folkekirke og livssynsalternativ, eller å presentere kristne sann-

hetspåstander for ungdommer hvis medie- og livsverden er preget av livssynsmangfold.

Undersøkelsen ble utført av tre ansatte ved NLA Mediehøgskolen Gimlekollen: Førstelektor Arne Tord Sveinall, høskolelektor Ingvild Thu Kro og førsteamanuensis Stefan Fisher-Høyrem. Etter å ha diskutert tematikk, innfallsvinkler, og mulige problemstillinger har vi kontaktet trosopplærere og kateketer via epost, med informasjon om undersøkelsen og invitasjon til å være med som informant. Vi benyttet ikke standardiserte eposter for dette. Av de spurte var det flere som takket nei (uten begrunnelse), og enkelte gav ikke respons. Likevel var det et representativt antall som sa seg villige til å bli intervjuet. Intervjuene ble utført ved informantenes arbeidsplass. Deretter ble det skrevet oppsummerende referater. Både opptak og referater vil bli slettet når prosjektet er ferdigstilt.

Fokuset har vært på de menighetspedagogene og trosopplærerne som arbeider med konfirmanter. En grunn til dette er at PT gir konfirmasjonen en ”sentral plass i trosopplæringen i Den norske kirke” (23). En annen grunn er at vi antok at konfirmasjonskullene inkluderer mange ungdommer som ellers ikke går i kirken, og det mangfold av perspektiver dette potensielt bringer med seg ville være et godt utgangspunkt for å finne den spenningen vi var interessert i.

Vi gjennomførte tre prøveintervjuer, som vi brukte som utgangspunkt for å finstemme tematikk og spørsmålsstilling. Noen små endringer ble foretatt i lys av erfaringene fra disse. For eksempel viste TV-mediet seg å være drastisk mindre populært blant ungdommene enn vi opprinnelig hadde antatt, i alle fall sammenlignet med bruken av sosiale nettmedier. (Dette gjelder spesielt blant gutter. Jenter

ser mer TV-serier og Reality Show, men da oftest på internett, ikke TV.)

I etterkant av disse tre prøveintervjuene gjennomførte vi så ni intervjuer til. Disse ble igjen utvidet med to intervjuer, da det viste seg at tre av informantene (T10, T11, T12) skilte seg ut ved å arbeide med en annen aldersgruppe enn de andre med samme stillingstittel. Derfor var svarene disse gav ikke alltid basert på deres egen umiddelbare erfaring i trosopplærergjærningen her og nå, men hentet fra tidligere eller lignende roller i kirke eller skole. Vi har for ordens skyld likevel inkludert disse i det vedlagte skjemaet, og merket dem med farge. Analysene og refleksjonene i det følgende er basert på elleve (pluss tre) intervjuer.

Mandatet for undersøkelsen gjaldt i utgangspunktet spørsmålet om hvordan man forholder seg til spenningen mellom eksklusiv sannhet og livssynsmangfold. Mens vi har beholdt fokuset på sannhetsspørsmålet har vi også vært bevisst på at det er en fare for å 'overstyre' informantene ved å insistere på en problemstilling de ikke nødvendigvis ville kjenne seg igjen i. Derfor har det vært viktig for oss også å få et så godt inntrykk som mulig av hva de opplever som sine behov, uavhengig av hva prosjektets mandat opprinnelig er.

Analyse

Analysen av intervjuene er inndelt litt annerledes enn de var i den opprinnelige intervjuveiledningen. I den opprinnelige intervjuveiledningen, som ble brukt som utgangspunkt for samtaler av omtrent en times varighet, var kategoriene som følger:

1. Informanten om seg selv:
 - a) Informanten om sin rolle
 - b) Informanten om kirke, kristen tro og livssynsmangfold

2. Informanten om ungdommene
 - a) Ungdom og medier
 - b) Ungdom, tro og livssyn
 - c) Ungdom, kirke og samfunn

Basert på intervjuene ble dette i ettertid endret til det følgende:

- Informantenes inntrykk av:
- ...ungdom og medier
 - ...sannhetsspørsmål og trosfor-svar
 - ...hva som engasjerer ungdommene?
 - ...hva ungdommene spør om
 - ...ressursbehov

...ungdom og medier

Det er begrenset hva informantene kan fortelle om hva ungdommens livsverden utenfor kirken egentlig består av. Når det gjelder ungdommers mediebruk, som det ble spurt spesifikt om i intervjuene, var det ingen som hadde mer enn overflatiske inntrykk. Én informant oppgir (ikke uventet, siden vedkommende også oppgir å aktivt bruke *Damaris*-ressurser i undervisningen) at ungdommene er opptatt av populærkultur (ikke spesifisert), men at de tilsynelatende ikke reflekterer over hva de møter der.⁴

Et generelt trekk vi likevel merker oss er at alle informantene har inntrykk av at ungdommene er relativt uinteressert i TV-mediet – med mindre det dreier seg om TV-serier som også kan sees på nett. Bortsett fra dette er ungdommer primært opptatt av medier som kan brukes via smarttelefoner (som noen har fra de er 8-9 år gamle): diverse spill, utveksling av videoklipp (YouTube) og bilder (Instagram), og mer 'tradisjonelle' sosiale medier som Facebook og Twitter, hvor de 'alltid' er logget på (T3). Flere informanter sammenholder bruken av sosiale medier med ungdommens behov for bekreftelse av

identitet, enten det gjelder utseende eller å bli sett som tilstede ”der det skjer.”

Det slående med denne delen av undersøkelsen er at informantene erkjenner både hvor sentrale medier er i ungdommens livsverden, men at de ikke kjenner særlig godt til hvordan ungdommer faktisk bruker medier, eller til hva.

...sannhetsspørsmål og trosforsvar

Kun tre av tolv informanter oppgir at de ser trosforsvar som en viktig del av det å være trosopplærer (T8, T4, T5). Det klare flertallet ser det som mye viktigere å være forbilder, og da først og fremst i ærlighet. Mens én informant blant dette flertallet (T6) undres på om hun/han burde være mer opptatt av apologetikk ”for ungdommenes skyld”, så forteller de fleste at de ser det som sin primæroppgave å være rollemodell og en trygg voksenperson ungdommene kan henvende seg til. Apologetiske ressurser kunne kanskje være trosstyrkende for deres egen del, sier enkelte, men ungdommene er ikke nødvendigvis interessert. Det generelle inntrykket er likevel at ungdommene viser interesse når det legges godt til rette for å stille slike spørsmål, men at det er en utfordring å gjøre dette, enten på grunn av tidspress eller fordi den enkelte trosopplærer føler seg på ”bortebane” når slike spørsmål kommer opp.

Flertallets innfallsvinkel er hovedsakelig i tråd med PT's tre hovedpunkter for trosopplæringen: Kunnskap, opplevelse, tilhørighet. De fleste tolker oppgaven som å ’gå igjennom’ den nødvendige undervisningen, mens det viktigste er å vise med sin væremåte hva det vil si å være en moden, reflektert, og fremfor alt ærlig kristen voksenperson.

...hva som engasjerer ungdommene

Når medarbeiderne kommer inn på hvilke

temaer og praksiser som engasjerer ungdommene er det markant sammenfall mellom erfaringene. Det som utmerker seg blant de fleste informantene er at engasjementet er størst når ungdommene får delta i aktiviteter litt på siden av det de er vant til. Nesten alle medarbeiderne framhever hvordan ungdommene virker å ha dyp respekt for og glede av å delta i liturgier og gudstjenestehandlinger med ’høykirkelig’ preg: lystening, prosesjoner, bønnevandring, korsstasjoner, symbolikk, og så videre. En medarbeider (T5) viser til at ungdommene selv ønsker at deres foresatte skal være med i disse sammenhengene. Man kan spekulere i om dette engasjementet bunner i en ærbødighet for det hellige eller, som én informant sier det, (T4) en frykt for å gjøre feil i en ny og uvant situasjon. Noen medarbeidere viser til konfirmantturer som eksempler på hendelser ’utenom det vanlige’, der ungdommene våger å være mer åpne om både tro og tvil – for eksempel ved bruk av anonymiserte ”spørrekasser” der ungdommene kan poste anonyme spørsmål som så blir tatt opp i plenum (T5). I én menighet har informanten (sammen med en annen medarbeider lagt opp til flere slike ”annerledes” møter, for eksempel et festmåltid eller oppgaver som ’tegn hva Gud betyr for deg’, og melder om positive resultater).

Den eneste medarbeideren (T8) som ikke oppgir noe annet rom for ungdommelig engasjement enn ”på tomannshånd”, er en som arbeider med bekjennende kristne ungdommer fra tolv år og oppover i en organisasjon der det ikke er naturlig å delta i en gudstjeneste med preg av lokal tilhørighet og høykirkelighet. Medarbeideren oppgir ikke selv dette som noe savn eller vanskelighet. Et interessant poeng er at medarbeideren oppgir – som eneste informant – å bevisst

vektlegge sannhets- og eksklusivitetsspørsmål i undervisningen, men bemerker – også som eneste informant – at ungdommene virker redde for å si hva de tenker eller lurer på, bortsett fra på tomannshånd i etterkant av 'opplegget'. En annen informant (T13) oppgir at ungdommene er svært opptatt av å samtale om Gud, men ikke av bibeltekstenes historiske autensitet eller troverdighet.

Ut fra disse intervjuene kan det virke som denne frykten for å stille spørsmål (hvis det er det det er) er mer typisk for miljøer der ungdommene identifiserer seg med det å gå i kirken og/eller "være kristen." Spørsmål av det vi kan kalle apologetisk art kommer ifølge informantenes fortellinger hovedsakelig fra ungdommer som *ikke* i utgangspunktet har definert seg som 'innenfor' – som i konfirmantkullene i enkelte menigheter. Hvis de bekjennende kristne ungdommene stiller spørsmål av apologetisk art er det som oftest for å få lederens svar på noe utenforstående ungdommer eller familiemedlemmer har spurt dem om. Det kan selv sagt være at det er 'deres' spørsmål også, men det er altså i denne formen det kommer til uttrykk.

Det er slående at ingen informanter registrerer noen interesse for såkalt "nyreligiøse" eller "alternative" fenomener og ideer blant ungdommene. Enkelte kommenterer at dette er interesser de assosierer mer med ungdommenes foreldre enn ungdommene selv. Det er mulig dette har å gjøre med den formen for kristen kultur som preger landsdelen, men det er et punkt som er verdt å merke seg hvis lignende undersøkelser skal gjennomføres i andre bispedømmer.

...hva ungdommene spør om

Det er en tydelig og ikke nødvendigvis overraskende tendens at ungdommenes

egne spørsmål stort sett handler om dem selv. Det som går igjen blant de fleste informantene er at ungdommene er opptatt av temaer som identitet, seksualitet, og rettferdighet. Man kan gjøre flere refleksjoner omkring hver av disse.

a) Identitet

Informant T8's fortelling om ungdommer som virker redde for å stille spørsmål burde kanskje sees i lys av dette. At ungdommer som har gjort de bekjennelsene som miljøet krever for å tilhøre 'de kristne' eller 'de som går i kirka' er forsiktige med å stille spørsmål (i *plenum*) som oppleves som grunnleggende – og kanskje dermed sette på spill sin identitet som tilhørig og "innenfor" – burde kanskje ikke overraske noen. Det kan også forstås i sammenheng med at ungdommene virker mest engasjert når de selv får delta i gudstjenestetilivet – selv når dette er preget av høytidelighet og relativt ukjent symbolikk.

I det hele tatt oppgir flere av informantene, uavhengig av hverandre, at spørsmålet om relevans for eget liv virker mye mer påtrengende for ungdommene enn for eksempel spørsmålet om hvorvidt bestemte kristne påstander er sanne. Selv om noen er opptatt av sistnevnte type spørsmål, så er disse i mindretall, og i tillegg til at de ofte er fra relativt ressurssterke hjem.

b) Seksualitet

At ungdommer midt i tenårene er opptatt av seksualitet bør heller ikke komme som noen overraskelse. Noe som kan være verdt å merke seg er at informantene har et tosidig inntrykk: såkalt klassisk kristen seksualmoral (man får anta i denne sammenheng at dette dreier seg om ekteskapelige rammer for seksualitet mellom én mann og én kvinne) er lite sentral for ungdommene; og ungdommene er primært

opptatt av trofasthet (og rettferdighet) som grunnleggende verdi i intime relasjoner. Igjen kan man spekulere i om landsdelens kultur spiller inn, men det viser seg i alle fall at alternativet til den nevnte "klassisk kristne" modellen ikke nødvendigvis er hedonisme.

c) *Rettferdighet*

I spørsmålet om rettferdighet kan vi trekke fram to hovedmomenter. Det første gjelder ungdommenes engasjement i å skape en rettferdig framtid for seg selv i verden. Flere informanter oppgir at ungdommer er opptatt av å gjøre gode valg, bygge sterke vennskap, spise sunn mat, og å leve miljøvennlig. En informant kaller det en 'grønnbølge' (T10). Ungdommene kan også reagere på ting de opplever som urettferdig (eller potensielt urettferdig) i omgivelsene, for eksempel når asylanter i nærområdet blir sendt ut av Norge (T11). En informant (T4) som har studert teologi og oppgir å være interessert i apologetiske temaer forteller at ungdommene har "sterk rettferdighetssans" selv om de tilsynelatende ikke opplever noe behov for å begrunne denne noe videre.

Men samtidig (og dette er det andre momentet) kommer denne rettferdighetsansen til uttrykk i spørsmål om kristen tro, bibeltekst, og generelle apologetiske temaer. Informantene forteller at de spørsmålene ungdommene stiller, ofte handler om Guds eller kirkens rettferdighet: Hvorfor helbreder Gud noen, men ikke alle (T1); lidelsens eller det ondes problem (T5, T7, T10) (en informant forteller at Utøya har vært ett konkret tema for slike diskusjoner [T7]); og det gamle testaments fortellinger om en Gud som beordrer folkemord (T7).

I tillegg nevner informantene (evolusjons-)vitenskap/religion-debatt, samt de nytestamentlige tekstene og fortellingenes

historisitet, som temaer som noen ganger kan komme opp i samtale med ungdommene. Dette gjelder imidlertid kun et fåtall av ungdommene, understreker flere av informantene, og da ofte bekjennende kristne ungdommer som søker lederens svar på spørsmål de har fått fra 'utenforstående' blant familie og venner. Ungdommene er altså først og fremst opptatt av spørsmål de opplever som relevante for seg selv og det livet de lever i og utenfor kirken. Deres identitet som 'kristne' eller 'en som går i kirka' er det viktigste, og spørsmålene deres virker å være rettet mot å etablere en klar identitet, i samsvar med de andre innenfor eller kontrast til de utenfor, og å klargjøre kriterier for tilhørighet.

Resurser

Den andre delen av prosjektet "Hvorfor akkurat Jesus?" har som mål å produsere og/eller tilrettelegge apologetiske ressurser til bruk i trosopplæringen. Det har imidlertid vært viktig for forskergruppen at informantene skulle få gi uttrykk for de behovene de selv føler. En informant sier rett ut at han/hun ikke tror man trenger flere bøker, man trenger bare "flere rause folk" som står på (T3). Andre etterlyser mer tid sammen med ungdommene, eller opplegg som er generelt mer 'utfordrende'. Generelt kan det uttrykte behovet sammenfattes i følgende punkter:

1. Lokale og regionale nettverk

Flere av informantene etterlyser mer målrettet samarbeid og koordinering både innad i og på tvers av menigheter, i form av samlinger og andre muligheter for nettverksbygging (T11, T12, T3). En informant etterlyser også nærere samarbeid med skoler i nærmiljøet, slik at undervisningen kan tilpasses og samordnes i større grad (T2). De av informantene som er

kateketer er tilknyttet kateketforeningen som holder noen relevante kurs.

2. Bok- eller netressurser

Flere av informantene etterlyser nettsider eller bokressurser som både kan inneholde og henvise til apologetiske, pedagogiske og sjelesørgeriske temaer og verktøy.

a) Apologetiske ressurser:

De viktigste temaene som går igjen her er: lidelsens og det ondes problem; bibelegese, både av NTs lignelser og av GTs 'vanskelige' tekster om folkemord osv; og spørsmålet om tro og vitenskap.

b) Pedagogiske ressurser

Av det som nevnes her kan vi trekke fram: tips til aktiviteter; opplysninger om ungdommers mediebruk; og praktiske tips til undervisning og formidling på ulike alderstrinn.

c) Sjelesørgeriske ressurser

Flere av informantene nevner at ungdommene ønsker samtaler med dem om Gud, men da primært på tomannshånd. I disse samtaler blir ungdommens personlige bakgrunn mer fremtredende enn når undervisningen foregår i plenum. Det er derfor behov for sjelesørgeriske ressurser – bøker, kurs, og lignende.

Avsluttende refleksjoner

Ifølge PT er ansvaret (bortsett fra foreldrenes overordnede ansvar for barnas opplæring) for trosopplæringen fordelt mellom en rekke embeter og instanser – fra kirkemøte til fellesråd, fra bispedømmesråd til menighetsråd, fra prost til prest til kateket. Men PT sier lite om ansvaret og de spesifikke utfordringene som møter menighetspedagoger, trosopplæringsmedarbeidere, og barne- og ungdomsarbeidere – altså de personene som har mest, og mest direkte, kontakt med barn og unge

gjennom kirkeåret. I kontrast til biskoper og menighetsråd gis disse en kortfattet og rent utøvende rolle: de skal "planlegg[e] og gjennomfør[e] menighetens trosopplæring ut fra de planer som er vedtatt i menigheten." (41). I lys av dette er det et tankekors at intervjuene vi har foretatt gir inntrykk av at trosopplærerne og kateketer som arbeider med ungdom i konfirmasjonsalder i stor grad er overlatt til seg selv og sine egne evner til å formidle det de selv opplever som sentralt i den kristne lære, og å respondere på ungdommens spørsmål så godt de kan. Selv om dette er et sunt tegn på tillit og fleksibilitet fra arbeidsgivers side, er det verdt å merke seg at de fleste av de intervjuede etterlyser mer koordinering og samarbeid på tvers av menigheter, og innad i menighetene.

Et eksempel på dette kan vi se i det informantene forteller om ungdommens spørsmål. Et generelt inntrykk er at ungdommene er mer opptatt av spørsmål om identitet og tilhørighet enn av spørsmål om påstanders objektive sannhet eller troverdighet. Slike spørsmål kommer hovedsakelig til overflaten når identitet og tilhørighet synes å stå på spill. I etableringen av kristen identitet eller kirkelig tilhørighet, fremstår heller deltakelse i ekstraordinære "events", som leirturer, høytidsmarkeringer og liturgiske gudstjenester som viktigst for de fleste ungdommene. Dette er i tråd med det PT legger opp til, med sitt fokus på opplevelse og tilhørighet.

Likevel oppgir flere av informantene at når disse spørsmålene først kommer opp, så mangler man nødvendige ressurser for å kunne gi eller henvise til troverdige svar, annet enn å henvise til videre eksistensiell undring eller vende fokuset mot å være hel og sann i sin ferd. Dette er selvfølgelig ikke "feil" i seg selv, men det virker ikke å være det PT i utgangspunktet ser for

seg. PT nevner spesifikt forholdet mellom tro og vitenskap, det ondes problem, og spørsmålet om hva som er sant og viktig, som eksempler på ”de store spørsmålene” (14) trosopplæringen skal legge til rette for refleksjon omkring når det gjelder livstolkning og livsmestring. Lignende spørsmål nevnes også under aspektet kirkes tro og tradisjon: det ondes problem, menneskeverd og menneskesyn, Gud skaper jorden og universet. Kanskje bør dette ansees som en utfordring under det tredje aspektet av trosopplæringen: kunnskap. Kanskje dette begrepet også bør inkludere kunnskap om klassiske kristne intellektuelle responser på slike spørsmål, eller også kunnskap om hvor man kan finne slike responser.

En annen tydelig tendens blant informantene er *at* de oppgir at ungdommene lever mye av sitt liv i og gjennom nettbaserte medier, men at de ikke vet *hva* eller *hvordan* dette foregår. I lys av at dette bekrefter hva vi vet om norske ungdommers livsverden generelt, og i denne sammenheng spesielt med tanke på det livssynsmangfoldet som preger ungdommers virtuelle virkelighet, så må informantenes manglende kjennskap og trygghet på dette sees på som en utfordring for trosopplæringen. PT sier at ”[t]rosopplæringen skal knytte an til barn og unge sin livssituasjon” (13), og når denne livssituasjonen i økende grad preges av nye medier trenger man kunnskap om dette feltet.

PT sier videre at ”[t]rosopplæringen skal være en arena for samtale for barn og unge” (14). Men dette ser ut til å være vanskelig å gjennomføre i praksis, enten fordi mye tid brukes på å ”gå igjennom” de nødvendige punktene i ”klassisk” klasseroms- eller seminarundervisning, eller også fordi det er for mange ungdommer til at én eller to voksne kan ha et slikt samtalefellesskap med hver enkelt av dem. Én informant foreslo at menighetens medlemmer burde oppfordres sterkere til å stille seg til rådighet for en konfirmand – som en slags intern ”fadderordning” (i mangel av bedre ord) som et tilbud til de som konfirmerer seg. Om det lar seg gjøre å mobilisere noen av menighetens medlemmer til en slik ’intern’ fadderoppgave vil variere fra menighet til menighet. men det er liten tvil om at behovet er stort for både flere voksenpersoner og mer sjelesørgerisk kompetanse dersom ungdom skal oppleve trosopplæringen som en ”arena for samtale.”

I lys av informantenes fortellinger kan det synes som del to av prosjektet ”Hvorfor akkurat Jesus?” bør suppleres med et fokus på sjelesorg i møte med unge mennesker. Man må anta at siden det er i de nære samtalene ungdommene stiller spørsmål om troens innhold og sannhetsverdi, så vil trosopplærere og menighetspedagoger ha behov for ressurser innen både apologetikk og sjelesorg.

Noter

1. Intervjuene og den påfølgende analysen er utført av førstelektor Arne Tord Sveinall, høskolelektor Ingvild Thu Kro og førsteamanuensis Stefan Fisher-Høyrem, alle ved NLA Mediehøgskolen Gimlekollen.
2. For en faglig utdyping av bakgrunn med referanser, se M. S. Dahle "10-25"-prosjektet – i religionspedagogisk perspektiv", *Theofilos*, 2012, nr. 2; L. Dahle "Truth, Christian Mission, and Apologetics: A Response and a Proposal", *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap*, nr. 1 (2013).
3. I utgangspunktet var det meningen at denne kvalitative undersøkelsen skulle følges opp av en kvantitativ undersøkelse blant et større antall informanter. Ettersom analysen ble klar, ble det forøvrig åpenbart at tendensene som ble avdekket var såpass tydelige at en storstilt kvantitativ undersøkelse ville være en lite hensiktsmessig bruk av ressurser.
4. Damaris Norge (damaris.no) er en norsk avlegger av et internasjonalt foretak som forsøker å vise kristendommens aktualitet for samtidskulturen, drevet av Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag, Familie & Medier, og NLA Mediehøgskolen Gimlekollen. Damaris Norge har utviklet flere bokutgivelser og nettsteder for ulike målgrupper, inkludert snakkogud.no, snakkomtro.no, konfirmantonline.no, kulturvinduet.no og krdonline.no.